

Swedbanki majandusprognoos märts 2017

Swedbank Economic Outlook Update

Tõnu Mertsina
27. märts 2018

Millest täna juttu tuleb?

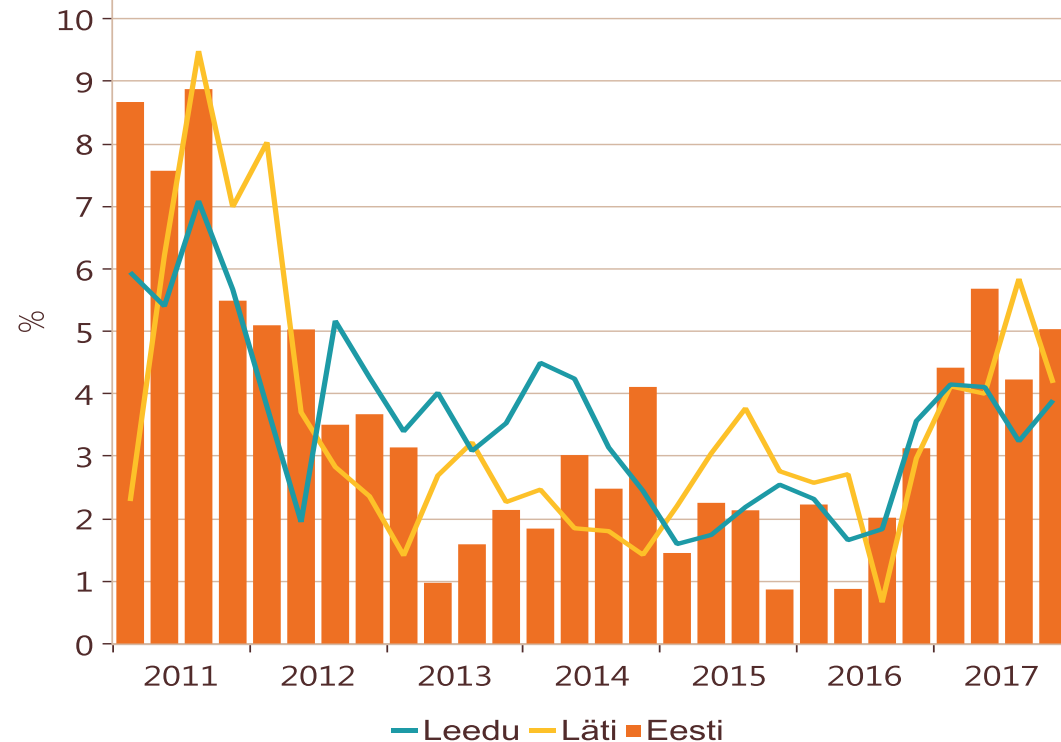
- Millised muutused on viimase kahe kuuga toimunud Eesti majanduskasvu väljavaates?
- Kuidas läheb meie ekspordil Soome?
- Mis suunas liigub Venemaa majandus?
- Kokkuvõtte maailmamajandusest. Kas tugevam majandus toob kiirema intresside tõusu?
- Mis seisus on proteksionism maailmamajanduses? Mida võivad USA hiljuti kehtestatud tollitariifid maailmamajanduses põhjustada?

Eesti majanduskasvu tipp jäi
eelmissesse aastasse

Eesti majanduskasv tipp jäi tõenäoliselt eelmisse aastasse

Balti riikide SKP kasv

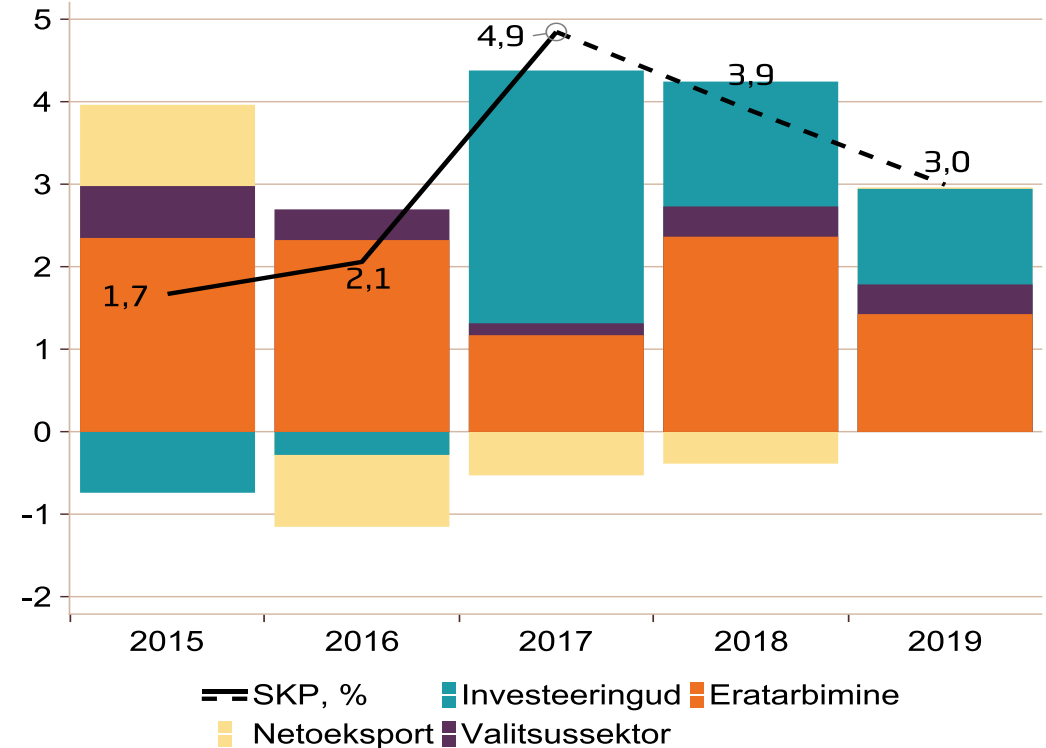
Reaalkasv, Y/Y %

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

SKP kasv lähiaastatel aeglustub

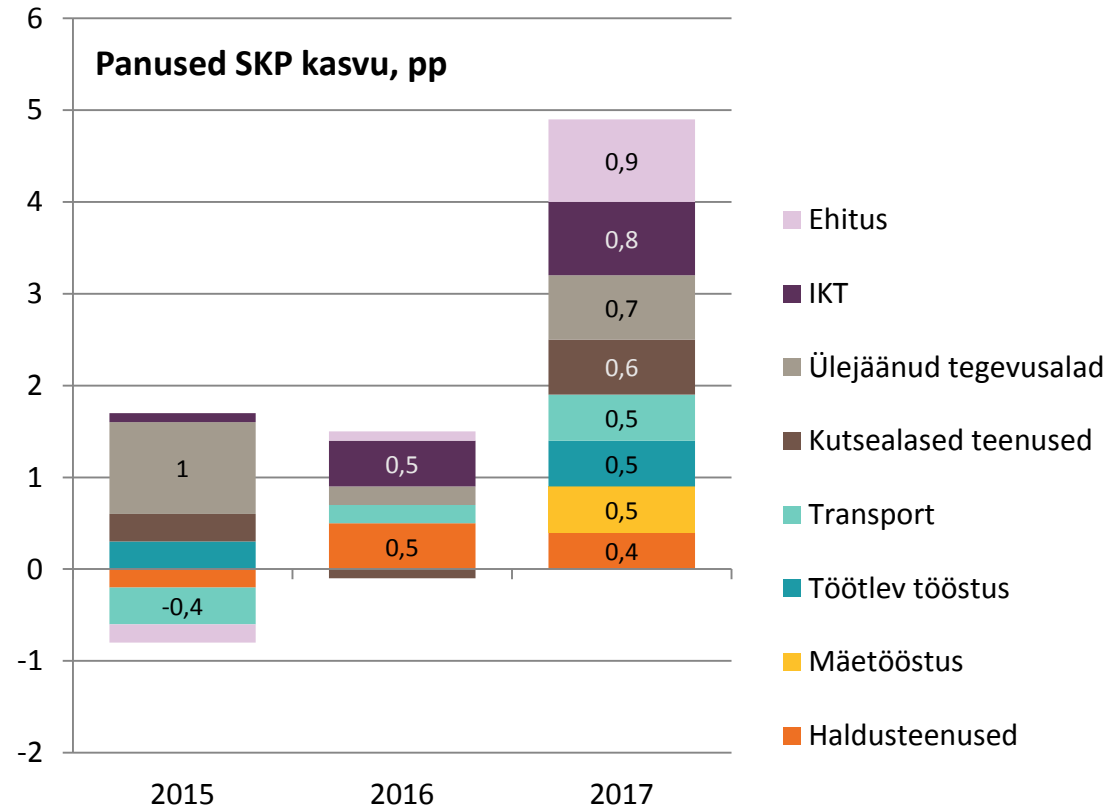
Panused SKP kasvu, pp

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

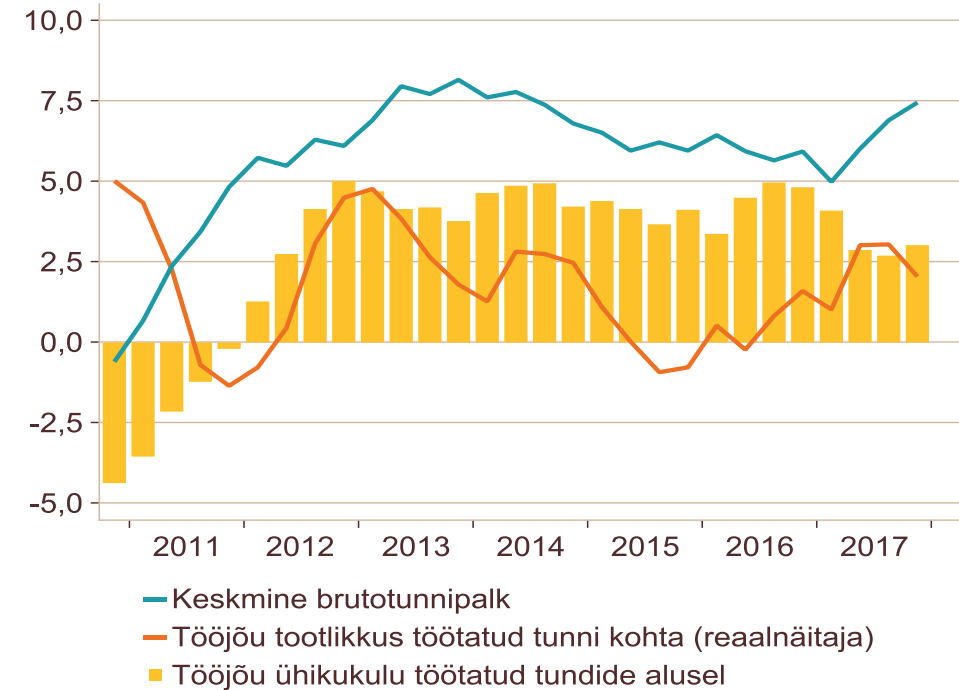
Eesti majanduskasv on muutunud laiapõhjaliseks

Hinnapõhise konkurentsivõime langus on aeglustunud

Hinnapõhise konkurentsivõime vähenemine on aeglustunud

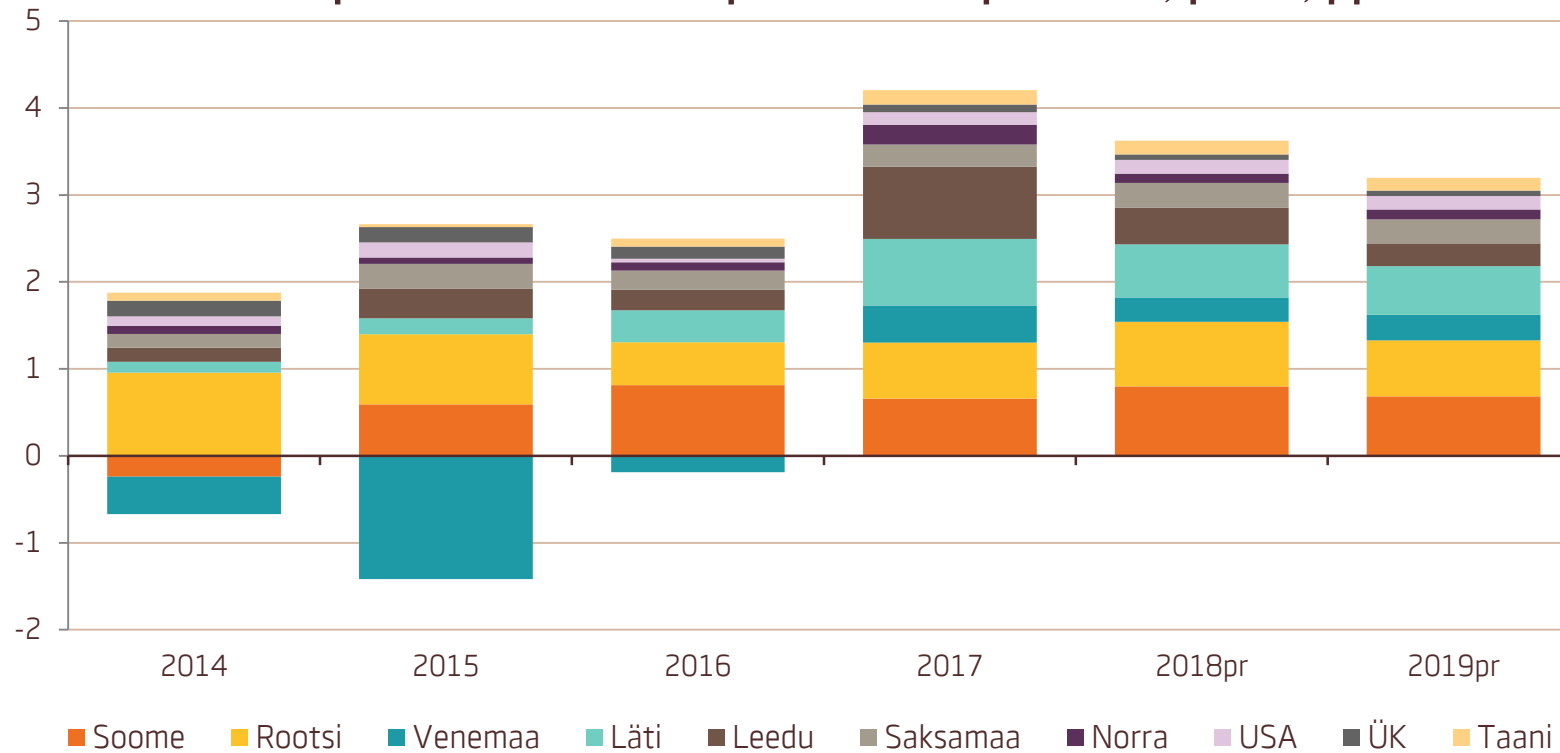
Y/Y, % (4Q MA)

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Välisnõudlus nõrgeneb veidi, kuid pakub ka lähiajal ettevõtetele häid ekspordivõimalusi

Eesti peamiste kaubanduspartnerite impordikasv, panus, pp

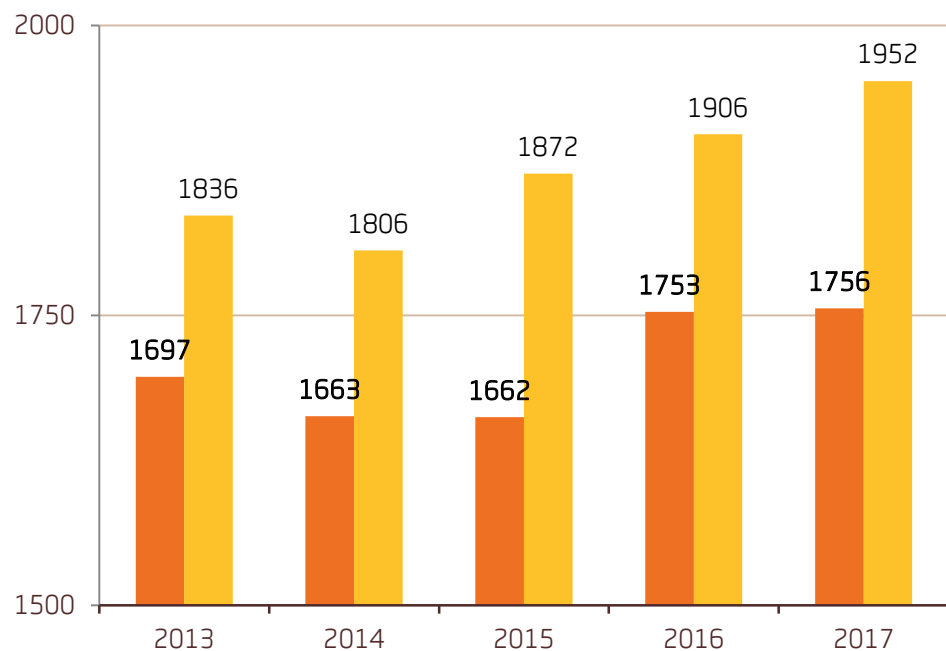

Allikas: Swedbank Research, Euroopa Komisjon

Eesti ekspordi turuosa
suurendamine Soomes võib
muutuda raskemaks

Soome nõudluse paranemine on võimaldanud rohkematel Eesti ettevõtetel sinna eksportida

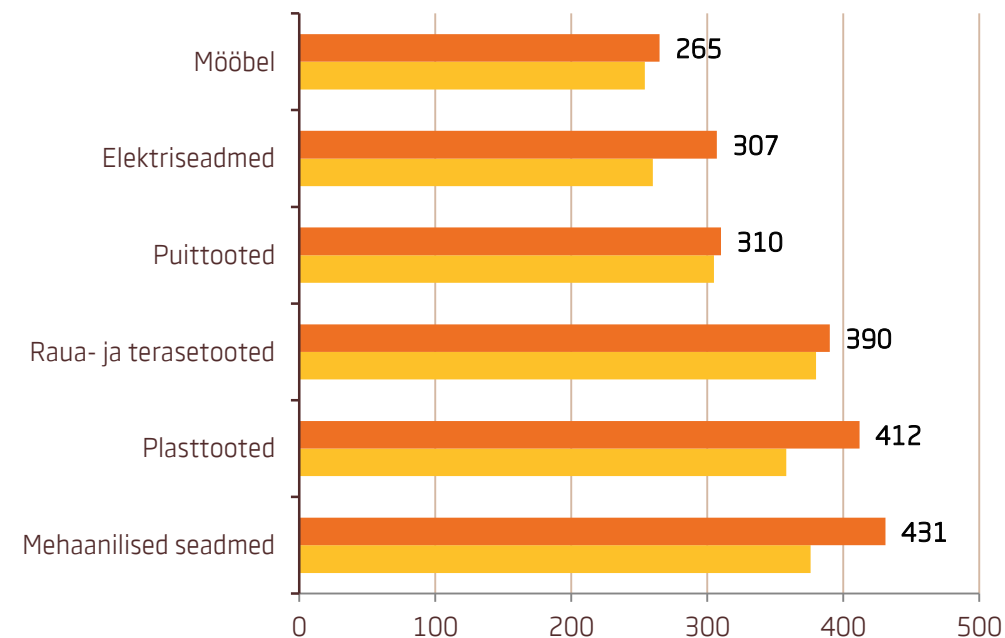
Soome kaupu eksportivate ettevõtete arv Eestis

Allikas: Statistikaamet

■ Eksport ■ Import

Soome kaupu eksportivate ettevõtete arv Eestis

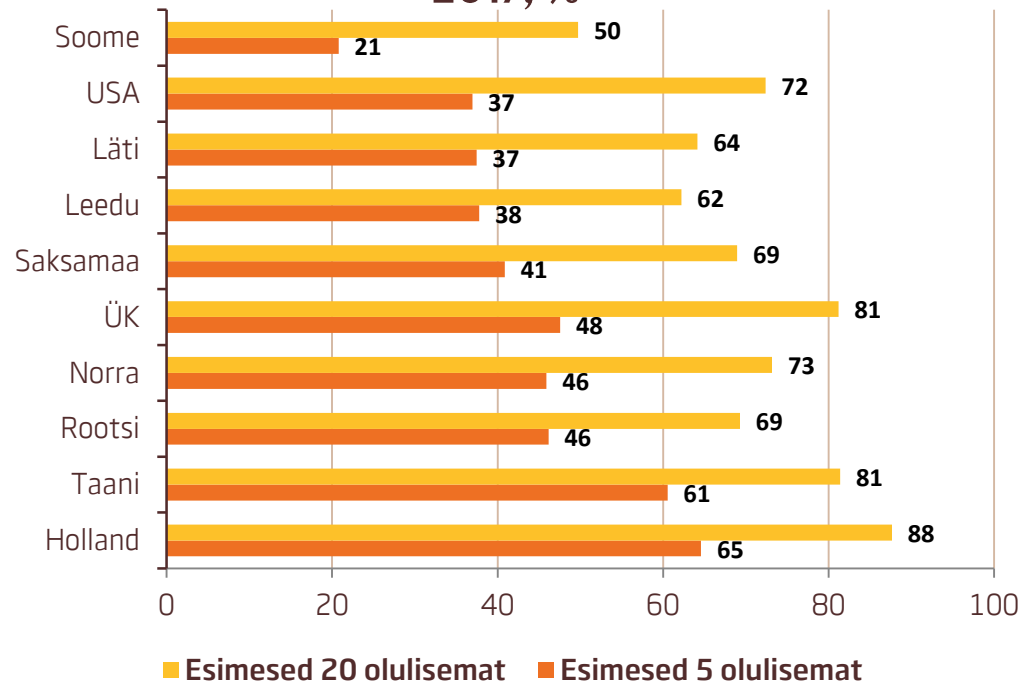
Allikas: Statistikaamet

■ 2017 ■ 2013

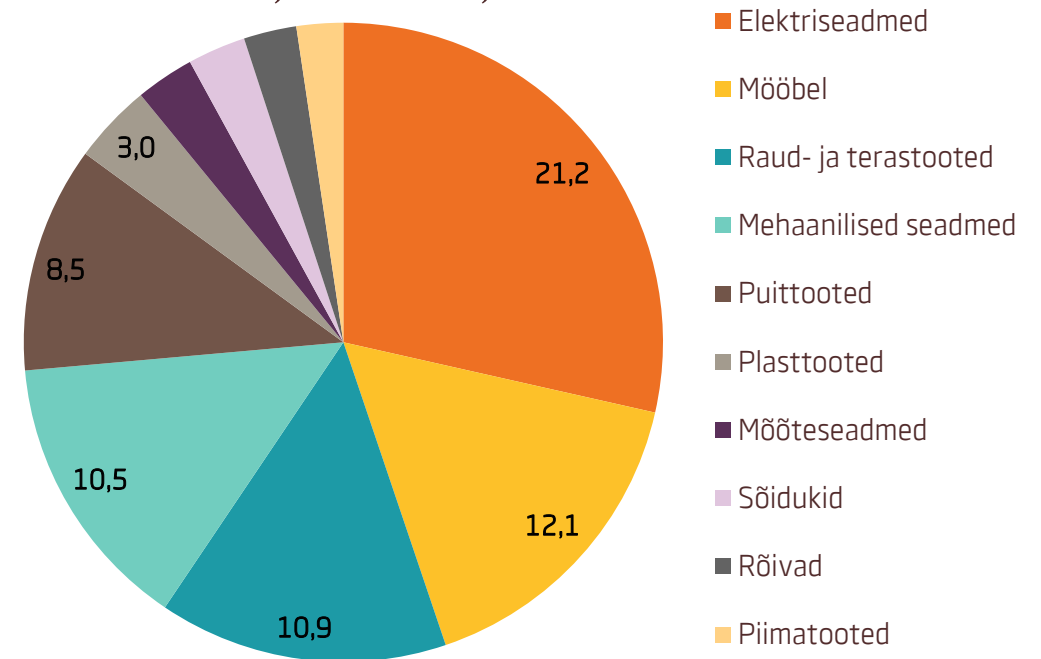
Eesti eksport Soome on kõige mitmekesisem

Olulisemate kaupade osakaal ekspordis, 2017, %

Allikas: Statistikaamet, Swedbank Reserach

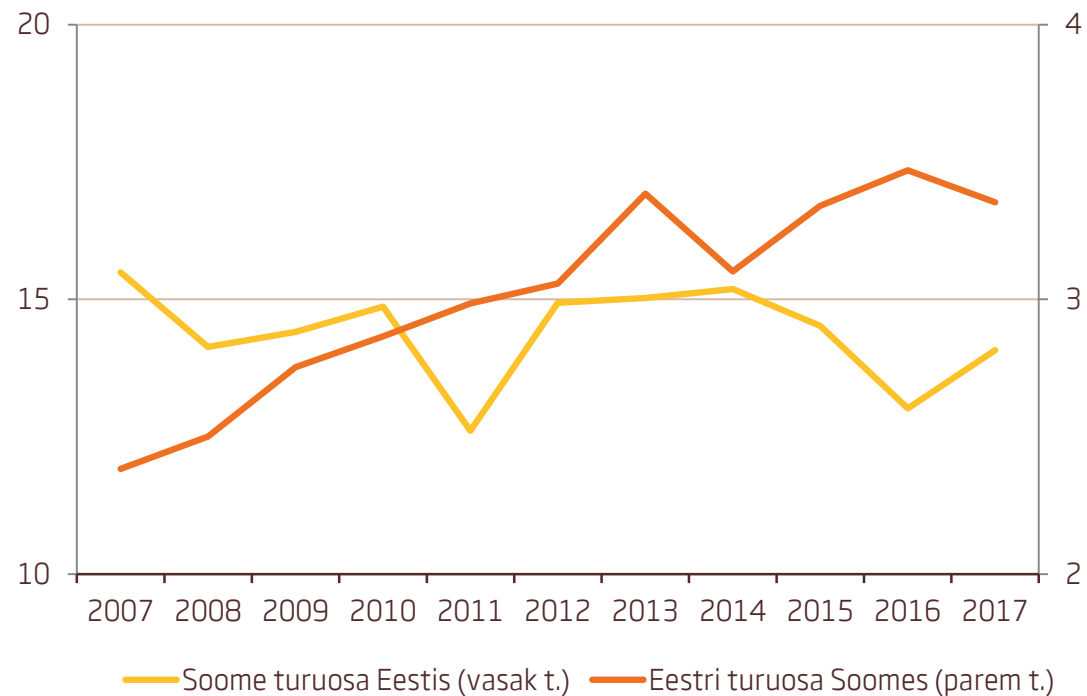
Peamiste Eesti päritolu kaupade eksport Soome, osakaal %, 2017

Allikas: Statistikaamet

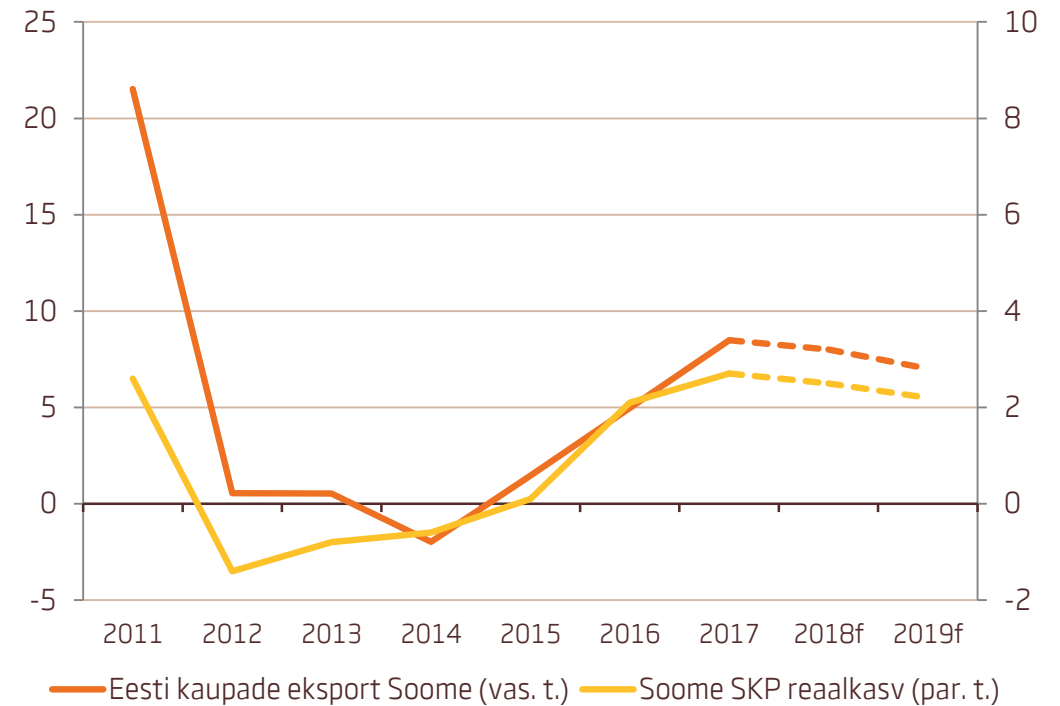
Eesti ekspordi turuosa Soomes on pikas vaates tõusnud ... kuid selle kasvatamine võib muutuda tasapisi raskemaks

Kaupade ekspordi turuosad, %

Allikas: Eurostat, Statistikaamet

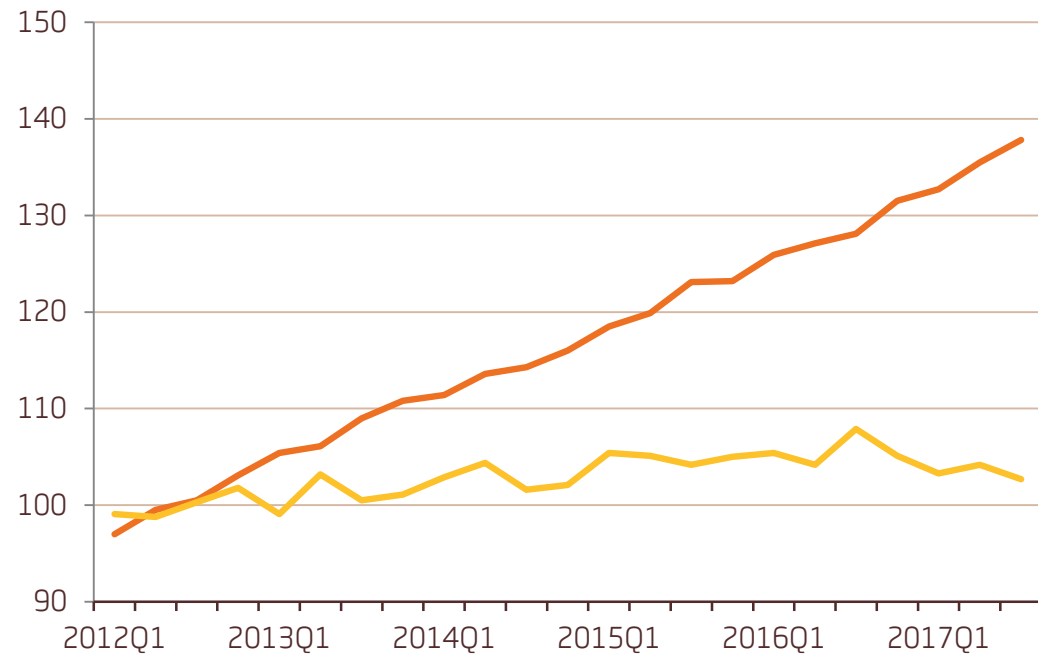
Soome SKP vs Eesti kaupade ekspordikasv, %

Allikas: Statistikaamet, Eurostat, Swedbank Research

Eestis on tööjõukulud kasvanud Soomega võrreldes oluliselt kiiremini

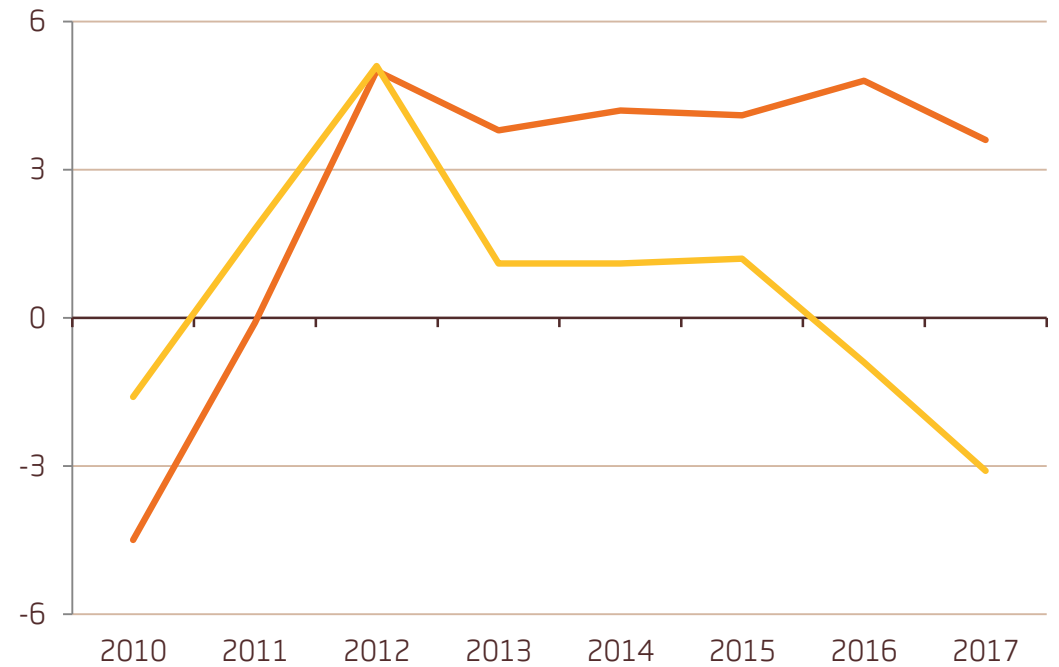
Tööjõukulud töötlevas tööstuses, 2012=100

Allikas: Eurostat

— Eesti — Soome

Tööjõu ühikukulu, Y/Y %

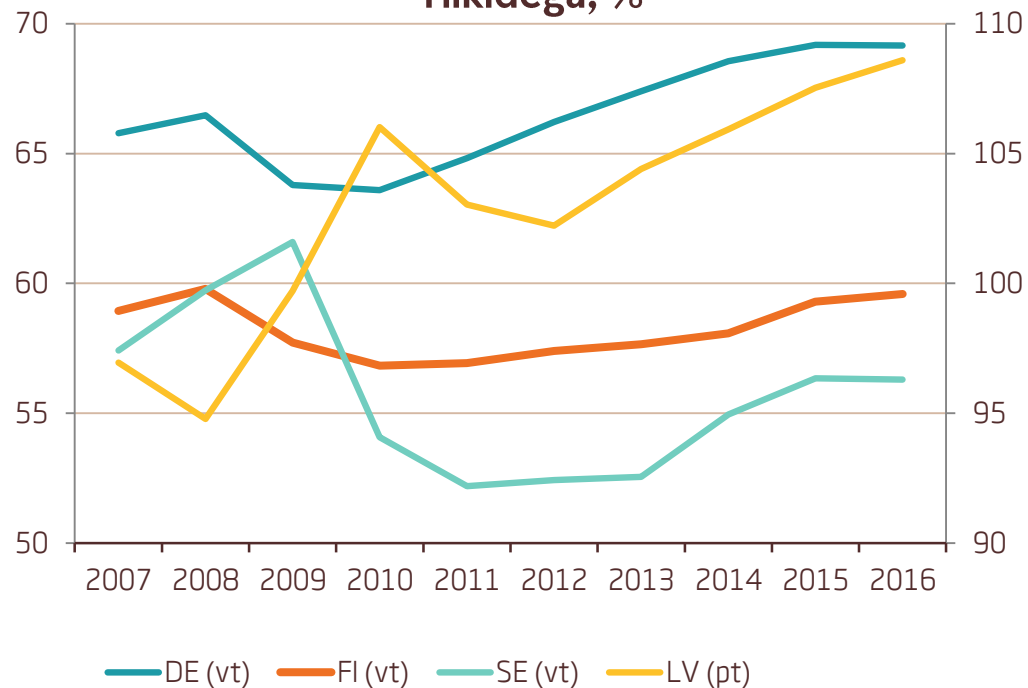

Allikas: Eurostat

— Eesti — Soome

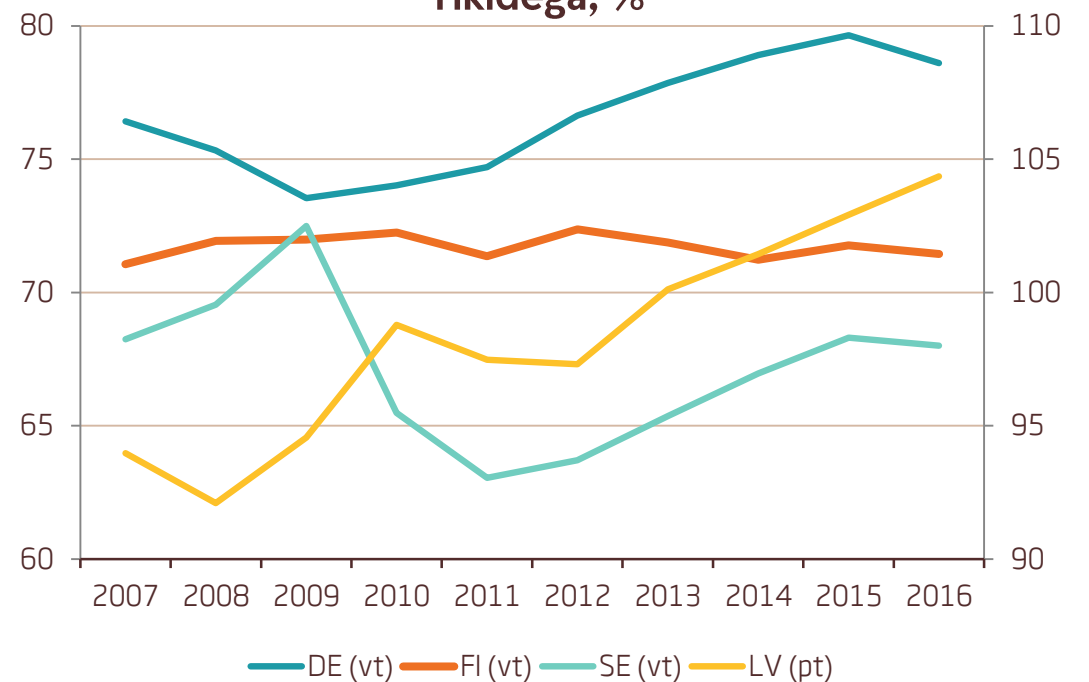
... samas on Eesti hindade konvergennts Soomega olnud suhteliselt aeglane

Eesti SKP hinnatase võrreldes teiste riikidega, %

Allikas: Eurostat, Swedbank Research

Eesti kaupade hinnatase võrreldes teiste riikidega, %

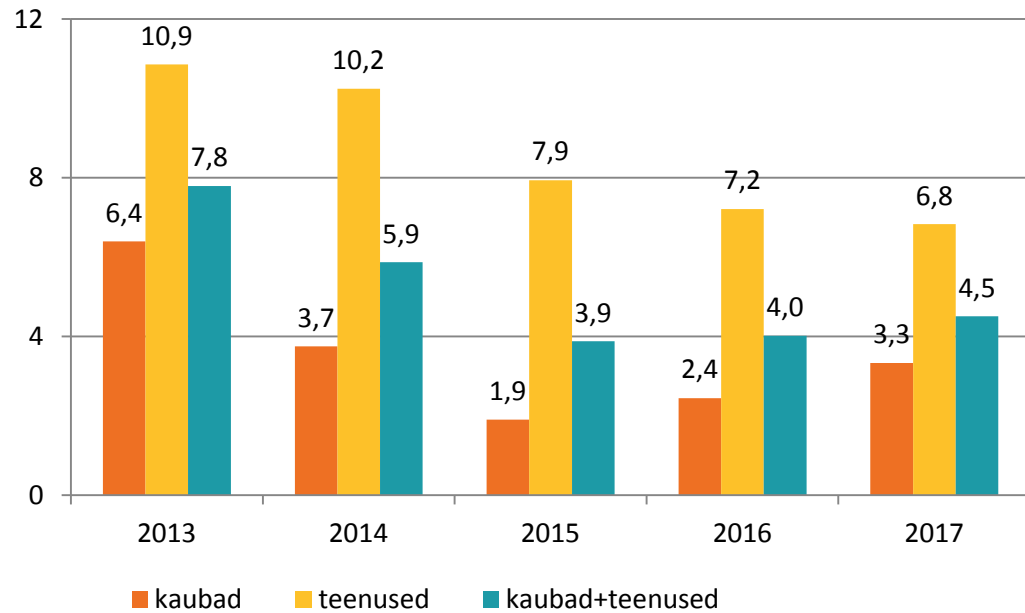

Allikas: Eurostat, Swedbank Research

Venemaa majandus kosub,
kuid milline on selle turu
väljavaade?

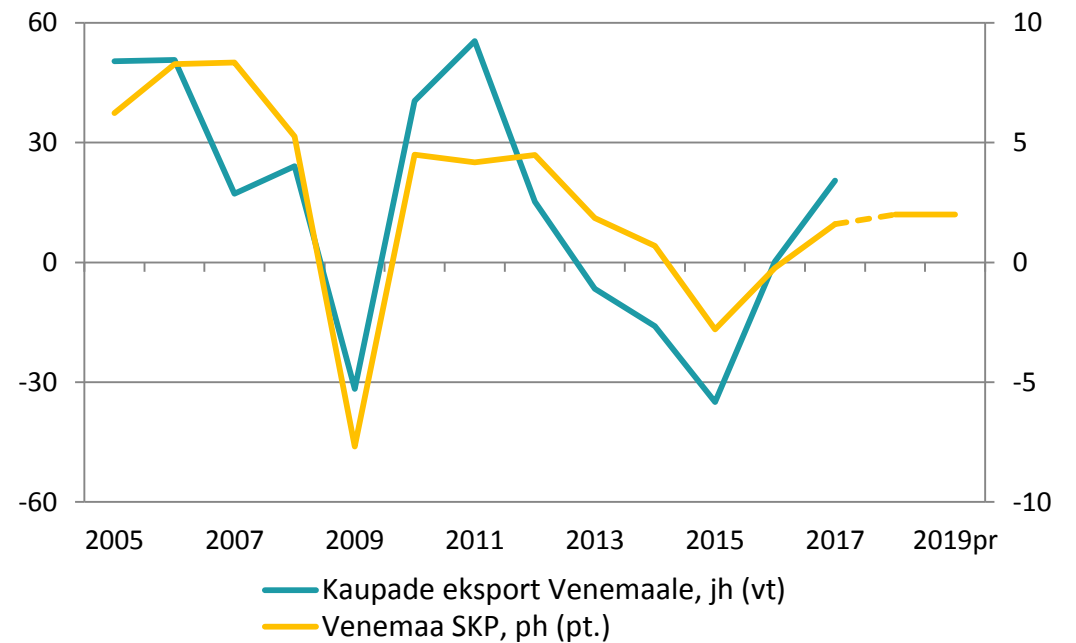
Venemaa osakaal Eesti kaupade ekspordis on tõusnud

Venemaa osakaal Eesti kaupade ja teenuste ekspordis, %

Allikas: Eesti Pank

Ekspordivõimalused sõltuvad sellest, kuidas läheb eksporditurul

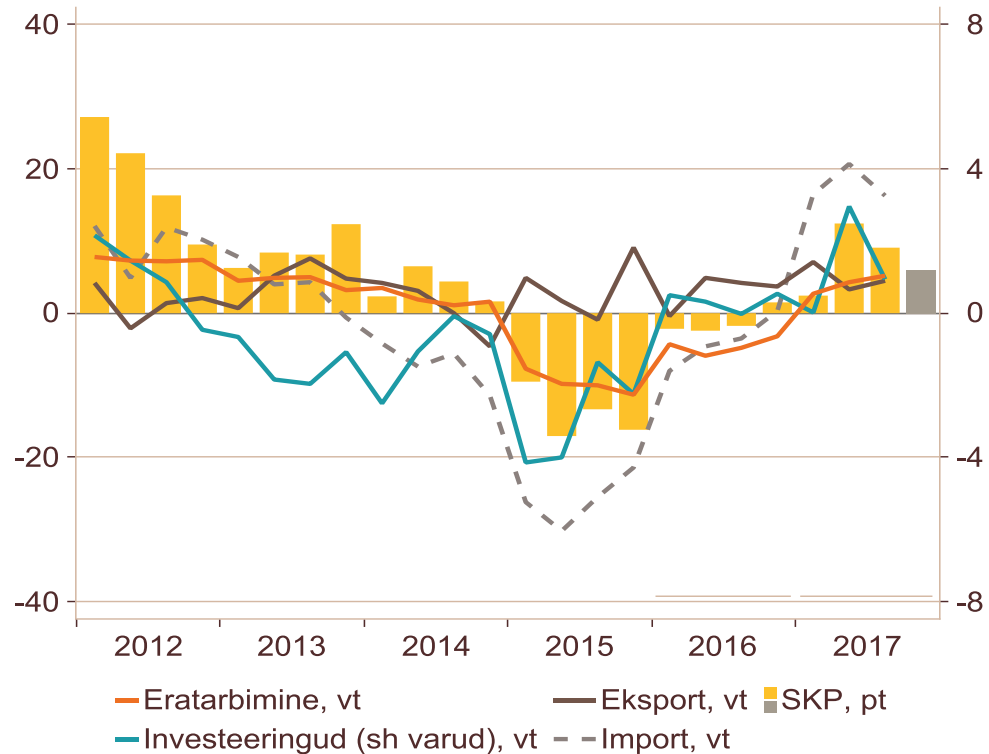
Allikas: Statistikaamet

Venemaa majandus paraneb tasapisi

Tugevam rubla suurendab importi

Venemaa majanduskasv kosub tasapisi

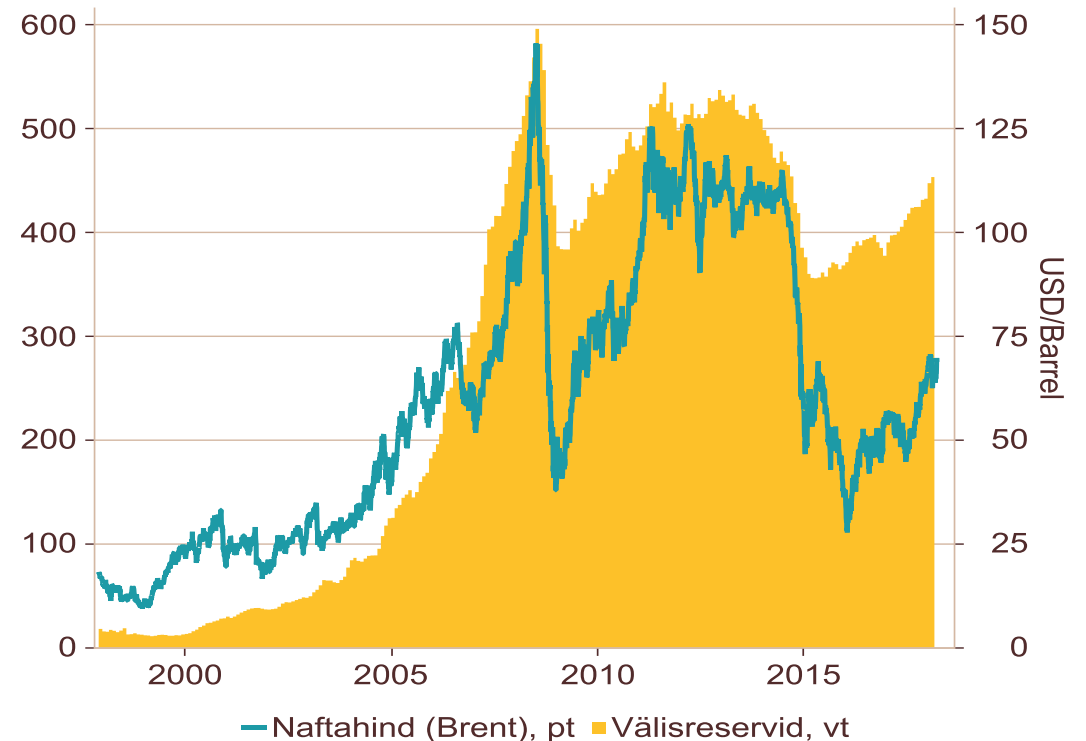
SKP reaalkasv, Y/Y %

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Venemaa välisreservid ja naftahind

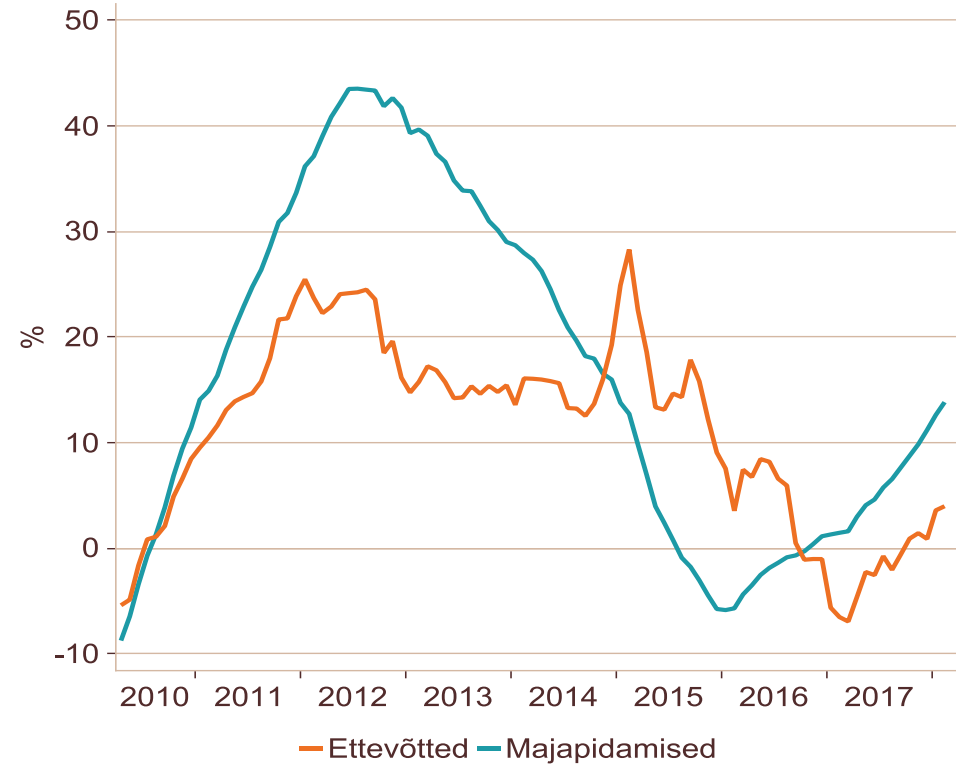
mld USD

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

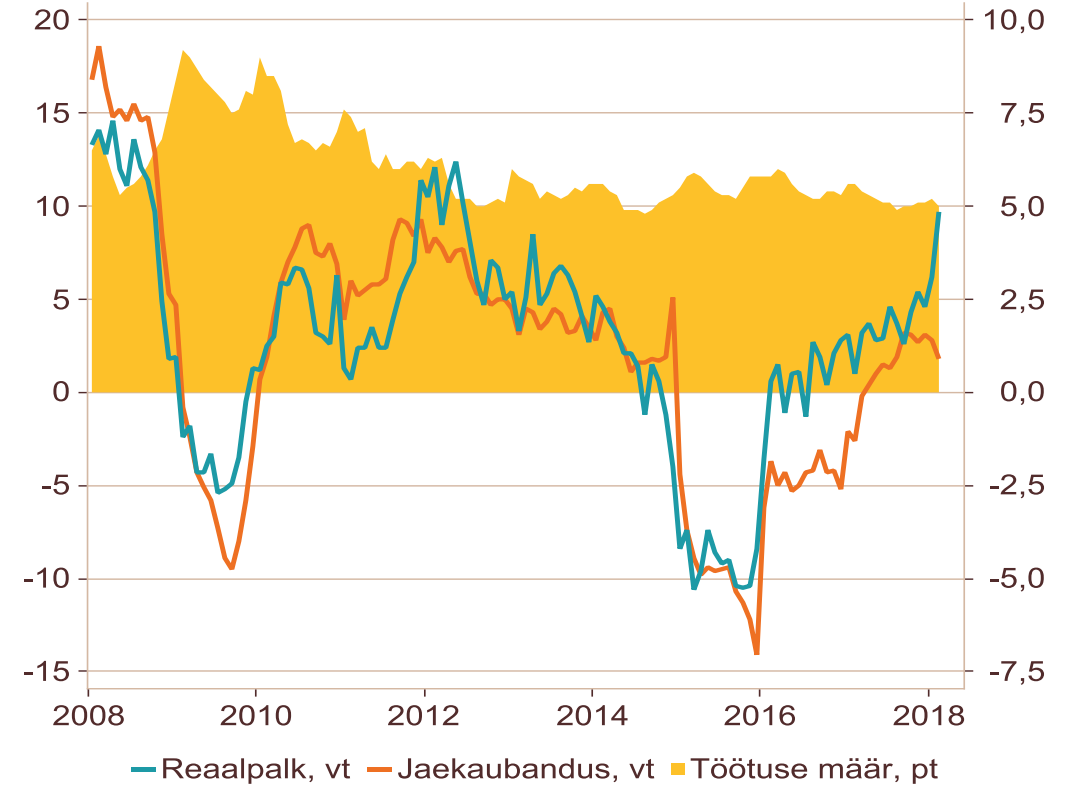
Sissetulekud, tarbimine ja laenuportfellid kasvavad

Laenuportfelli aastane kasv, %

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Venemaa: sissetulekute ja tarbimise kasv, %

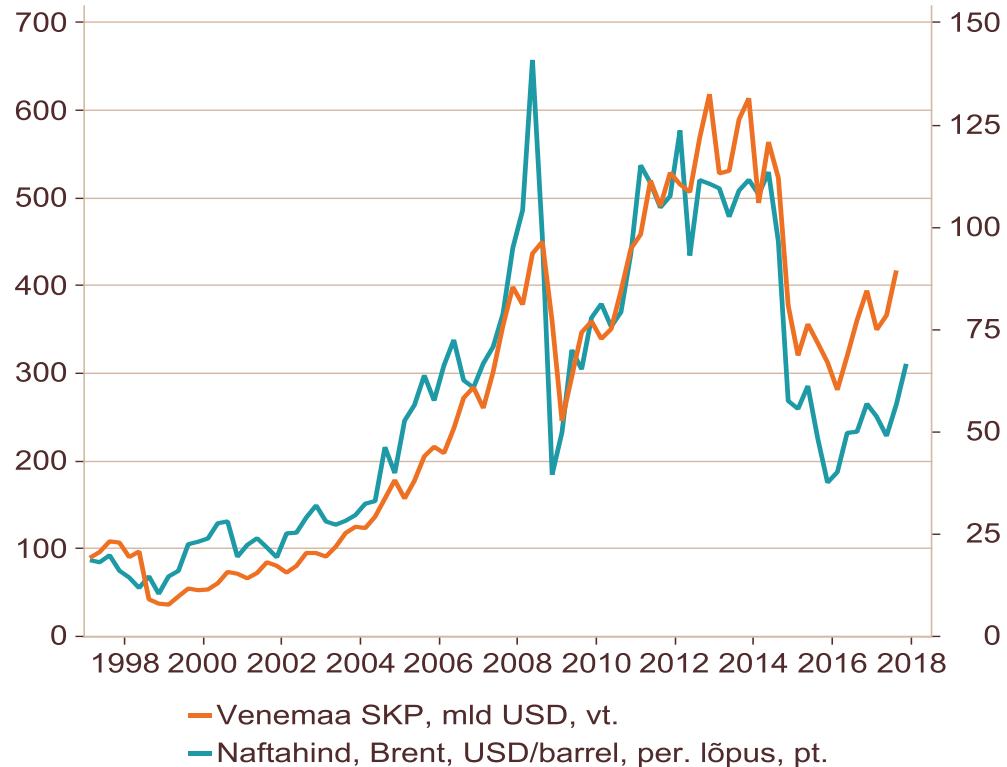
Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Venemaa majandus sõltub oluliselt naftahinnast

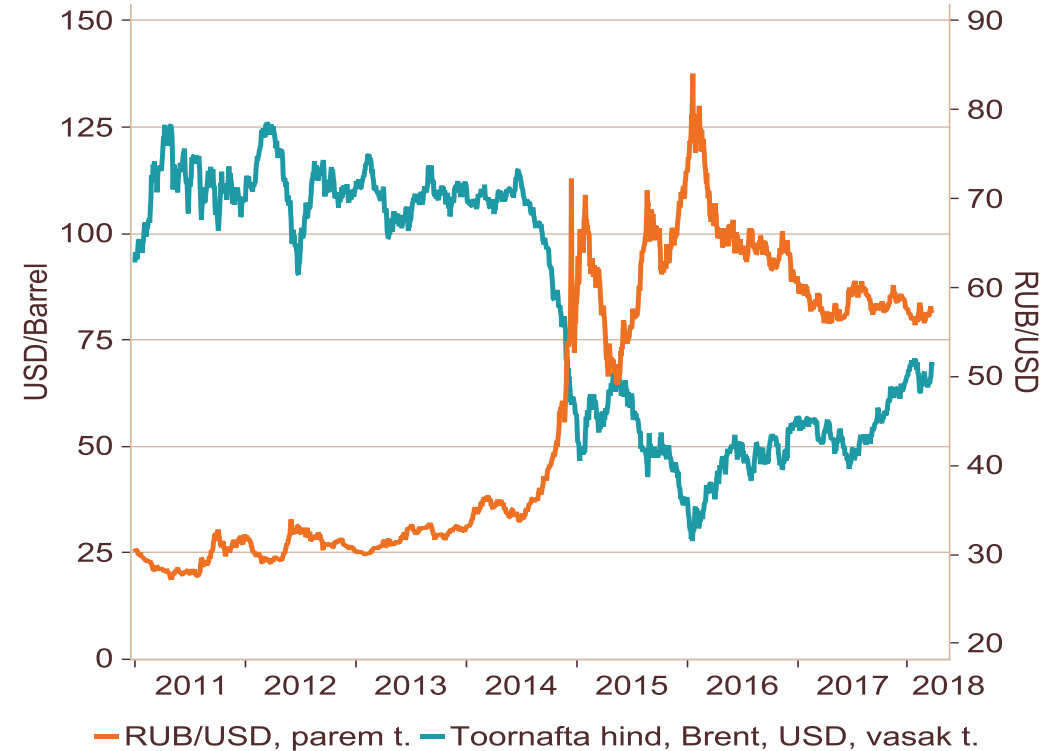
Naftahind võib langeda naftatoodangu suurenemise tõttu USA-s

Naftahind ja Venemaa SKP

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

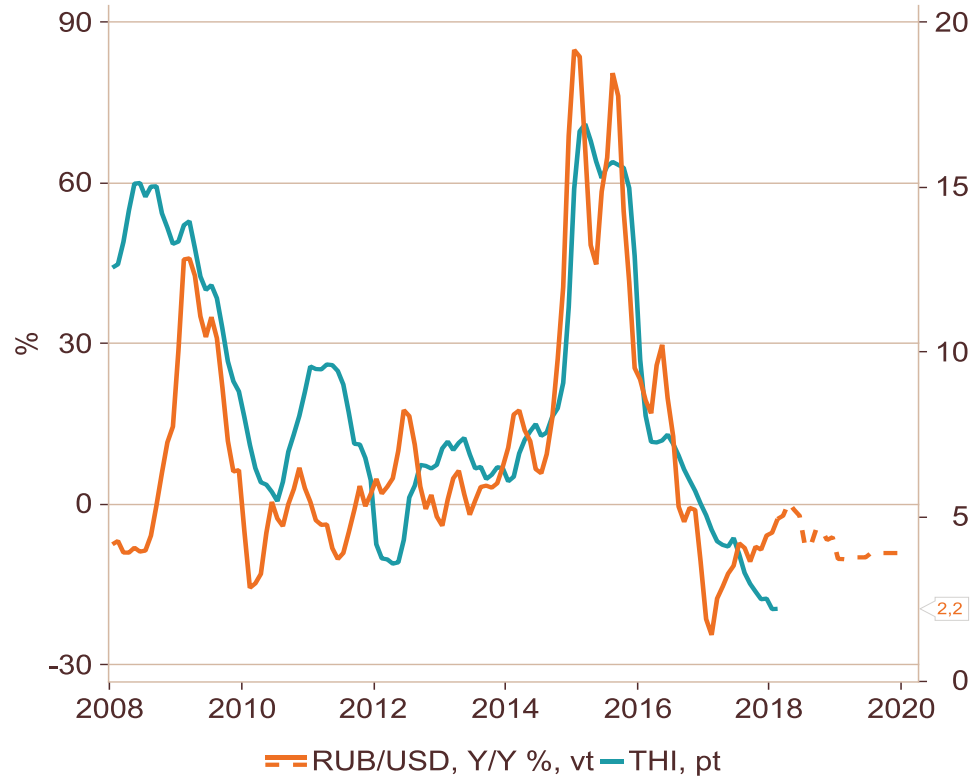
RUB/USD ja naftahind

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Inflatsiooni aeglustumine on võimaldanud keskpangal intressimäärasid alandada

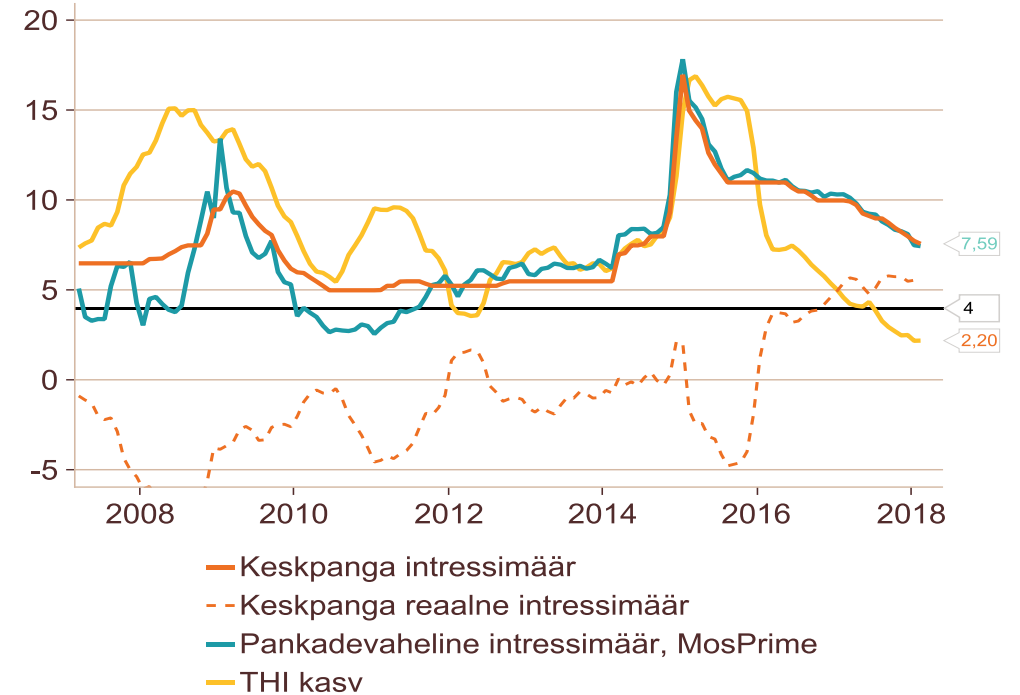
Inflatsioon ja rubla vahetuskursi muutus

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Venemaa: intressimäärad langevad tasapisi, kuid rahapoliitika on range

Inflatsioon, keskpanga ja turuintressimäärad, %

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Venemaa majanduse väljavaates on nii ohte kui võimalusi

Positiivne:

- Riigieelarve arvestuses naftahind 40 USD/b
- Uus eelarvereegeel kaitseb naftahinna kõikumiste vastu
- Ettevõtted on FX muutuste vastu paremini kaitstud, kuna nende FX võlg on vähenenud
- Võimekas keskpank
- Juurdepääs pangateenustele hea
- Viivislaenude % on alanenud
- Kõrged reaalsed intressimäärad meelitavad kapitali Venemaale
- S&P ja Fitchi reitingud investeerimisjärgus
- Reaalpalgakasv vähendab vaesust

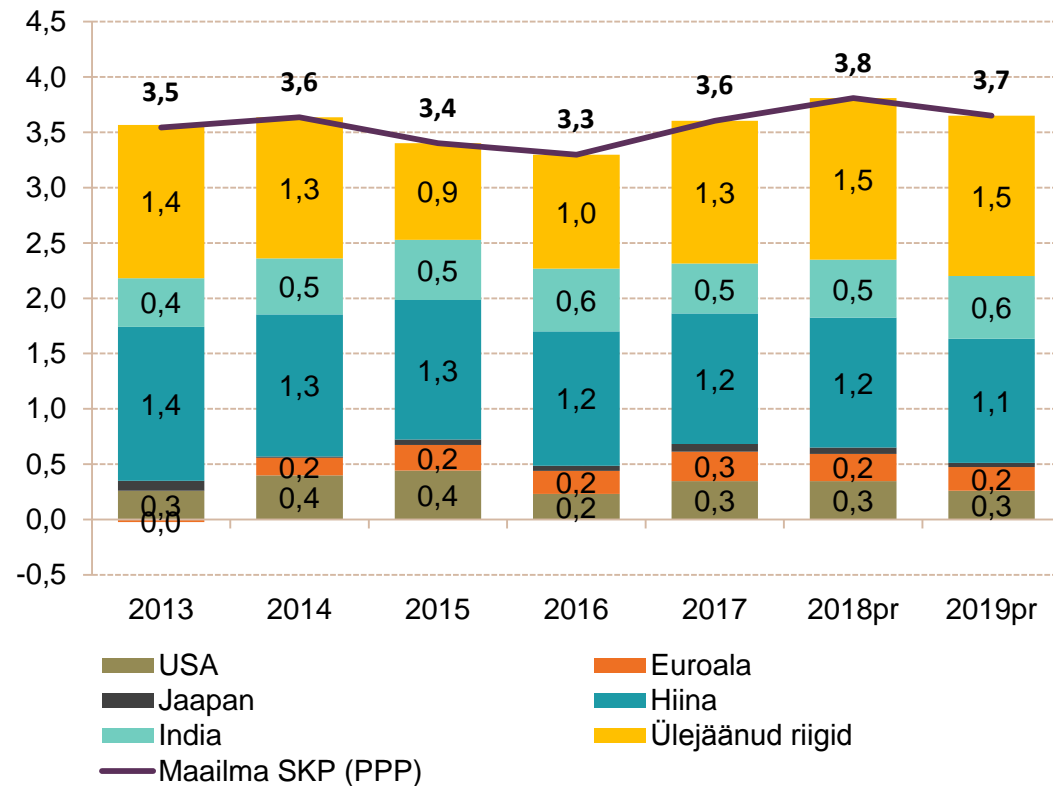
Riskid:

- Liigne sõltuvus naftast (40% ekspordist)
- Majanduse taastumist on aidanud mitmed 1x tegurid (valitsuse suurinvesteeringud taristusse)
- Kõrge korrupsioon ja nõrk õigussüsteem
- Välisriikide sanktsioonid
- Madal tootlikkus
- Struktuurireforme ebapiisavalt tehtud
- Tööjõud väheneb
- Madalamate sissetulekute juures suur võlgnevus
- Tugevam rubla kahjulik ekspordi konkurentsivõimele

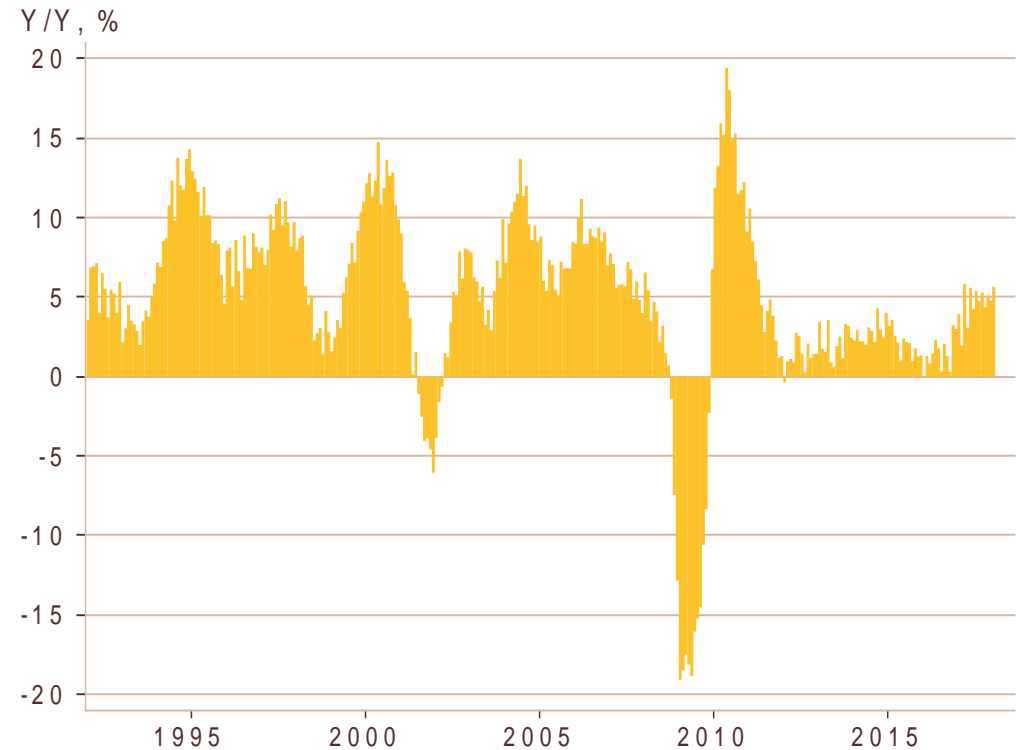
Maailmamajanduses peaks lähiajal veel hästi minema, kuid riskid on suurenenud

Maailmamajanduse kasv peaks sel aastal veidi kiirenema, kuid kaubandusmahu kasv on stabiliseerunud

Panus maailmamajanduskasvu, pp

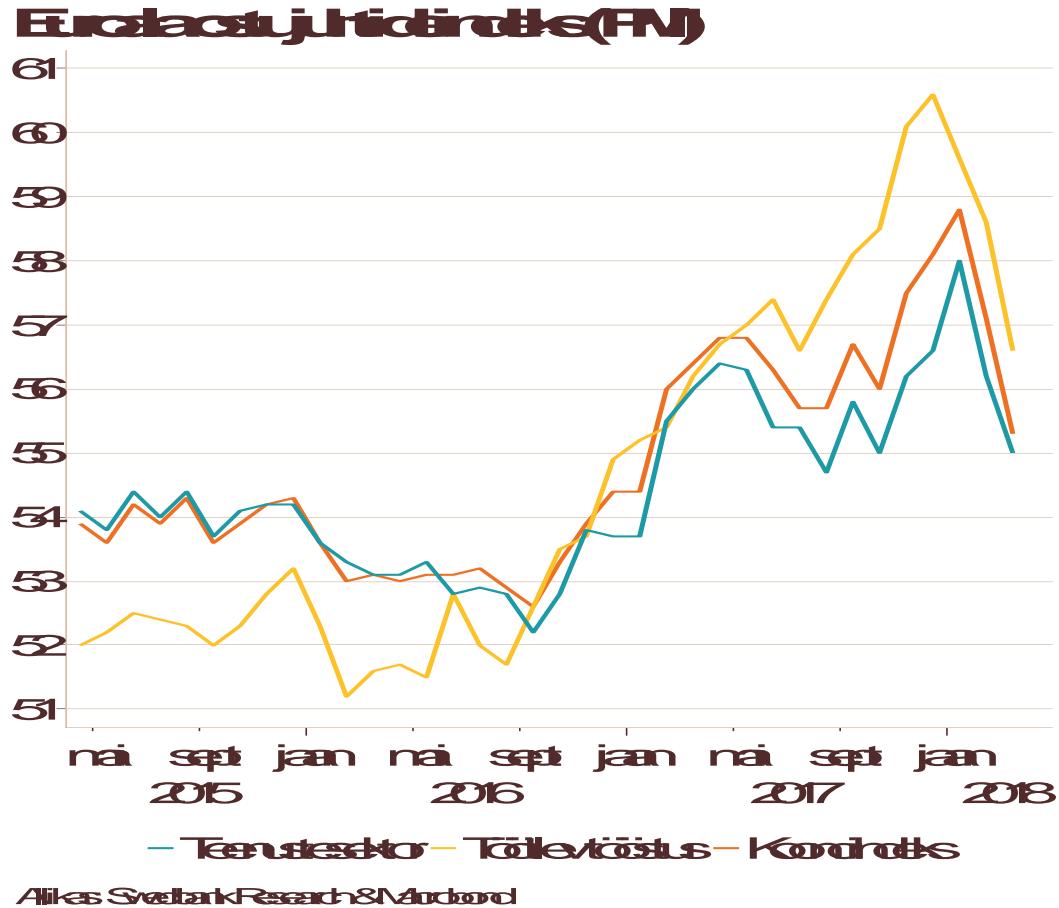

Maailmakaubandusmahu kasv

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Euroala majandusel on viimasest kasvuspurdist raskem edasi liikuda

Ostujuhtideindeksi languse taga:

- Viivitused tarneaahelates ja toorainete puudus
- Üha kasvav tööjõu ja oskuste puudus
- Tugevam euro halvendab ekspordi konkurentsivõimet
- Poliitiline ebakindlus on suurenenud, mis halvendab nõudlust

Keskpankade rahapoliitika karmistamine veel ebaühtlane

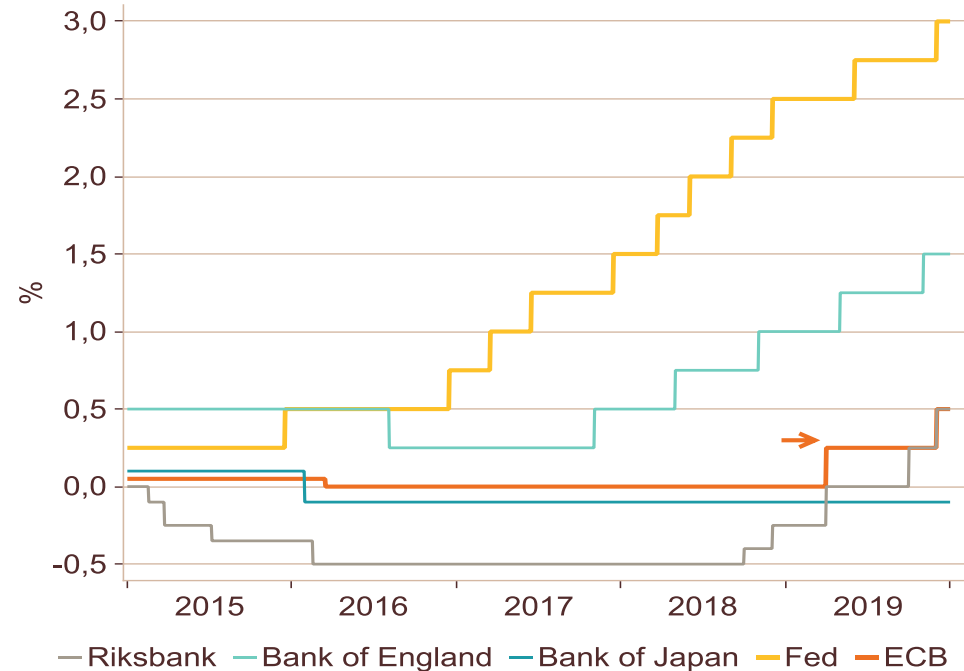
Turuintressimäärad püsivad euroalal veel madalad

Risk: rahapoliitika karmistamine võib põhjustada varahindade korrigeerimist

Risk: kõrgemate intressimääradega võib euroala võla finantseerimisega probleeme tekkida

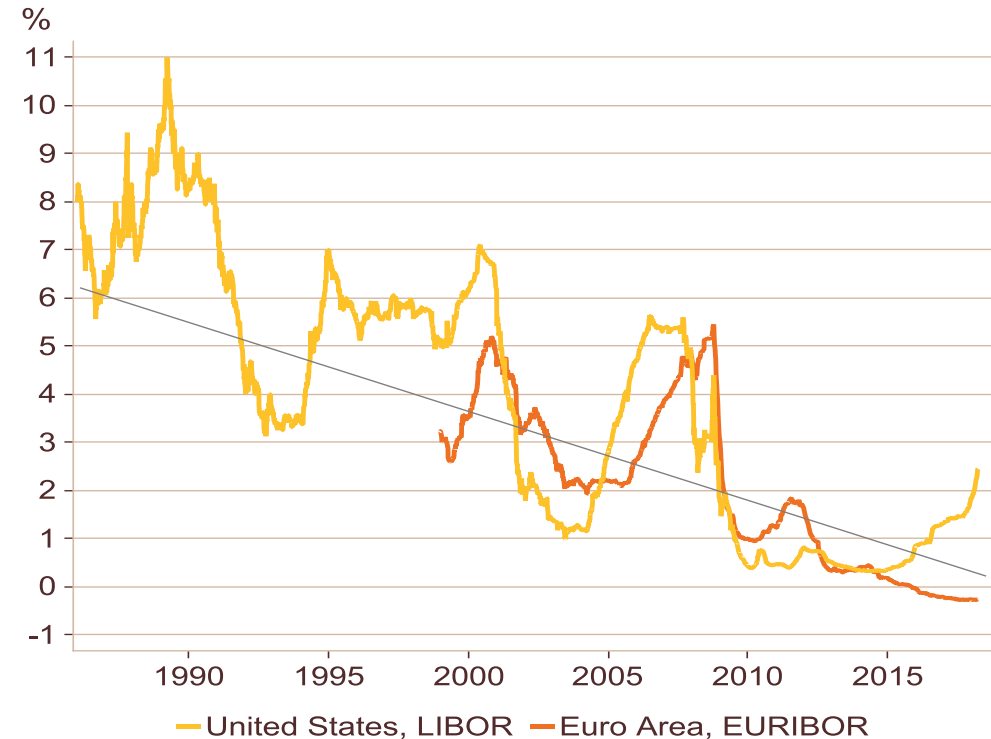
Föderaalses reserv jätkab intressimäärade tõstmist, ECB ootab veel

Keskpankade intressimäärad ja Swedbanki prognoos

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

6-kuuline Euribor ja LIBOR

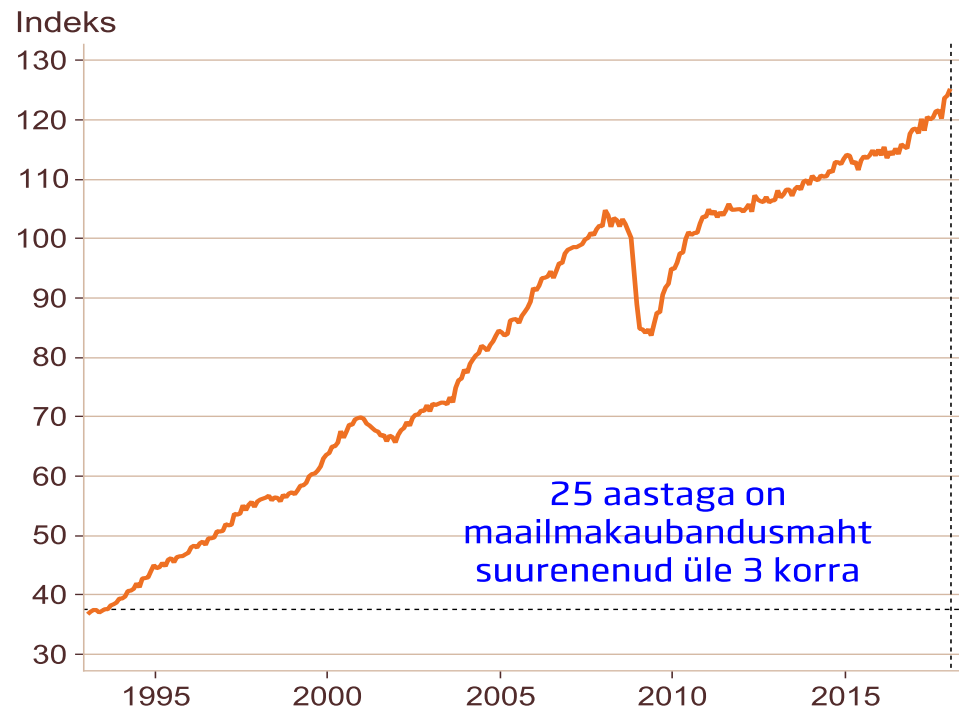
Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Kas maailmamajandus
muutub taas
proteksionistlikumaks?

Globaliseerumine ja liberaalne kaubandus on aidanud kaasa maailmakaubanduse kasvule

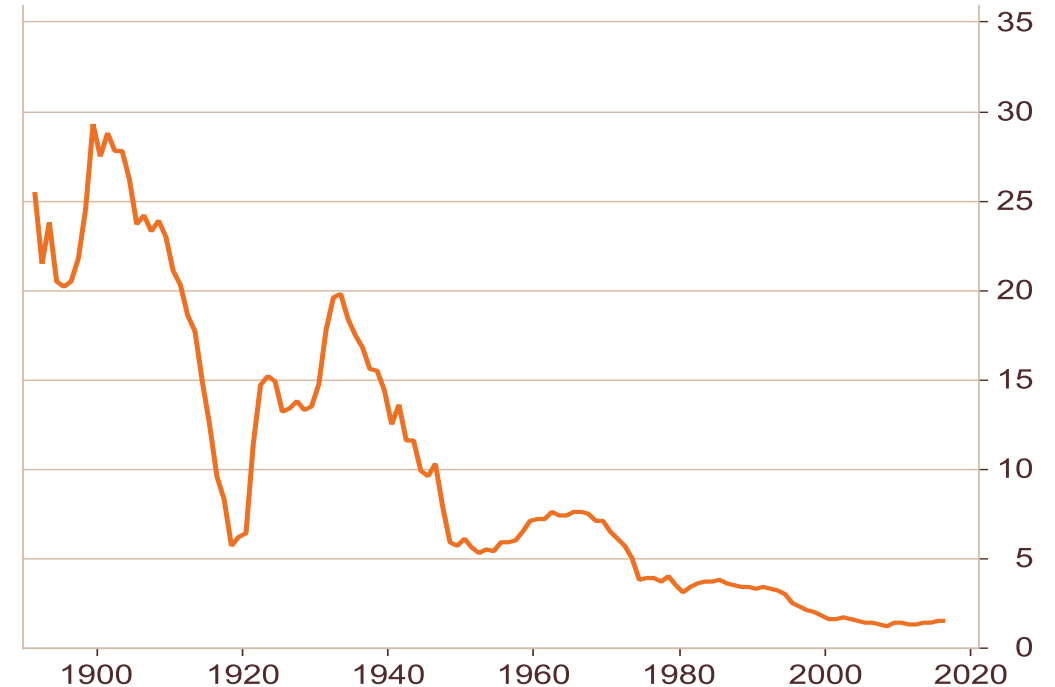
Maailmakaubandusmaht

Allikas: Swedbank Research & Macrobond

Kõrgemad tariifid USA-s murraksid pikaajalise trendi

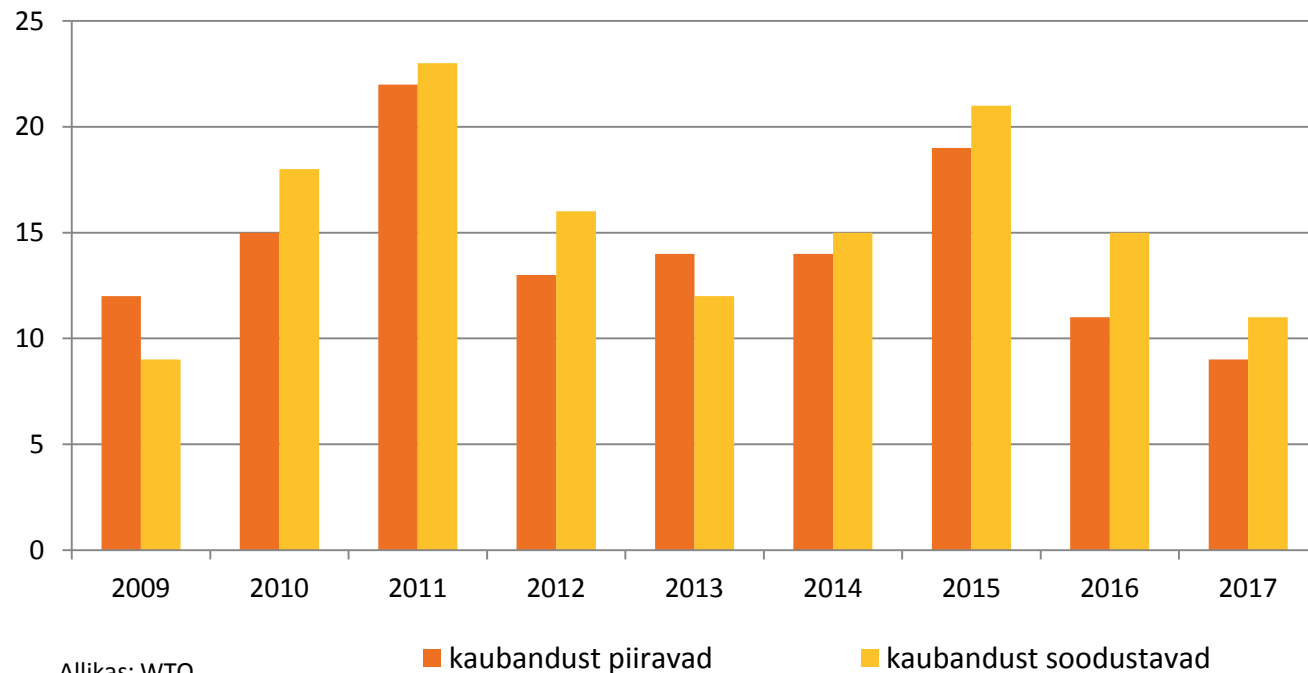
Kogutud tollimaksud, % koguimpordist

Allikas: US International Trade Commission & Swedbank Research

Proteksionism maailmakaubanduses on viimasel kahel aastal vähenenud

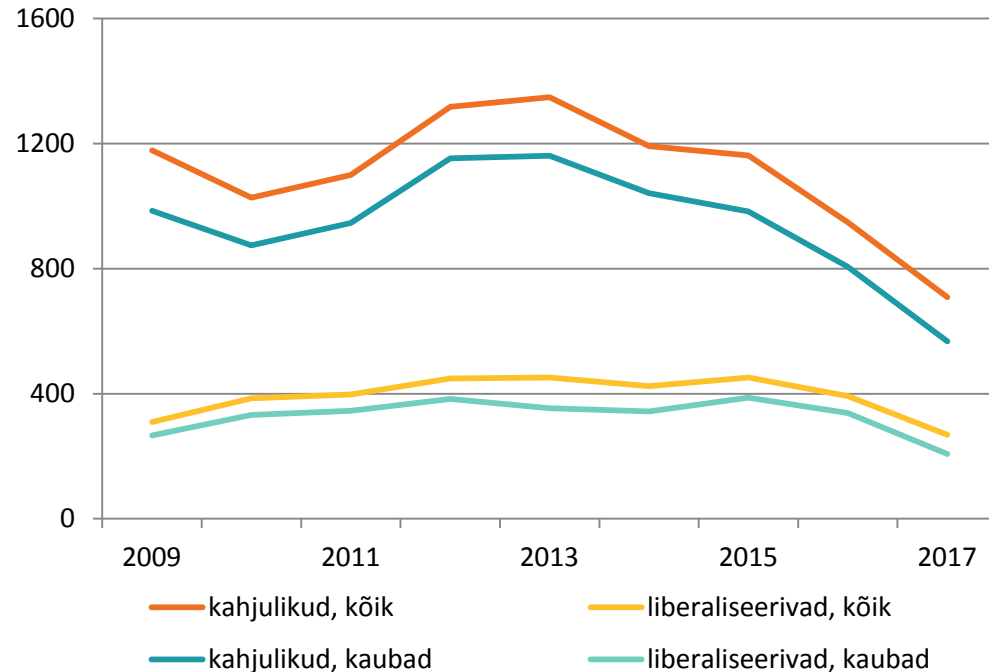
Kaubandust soodustavad ja piiravad abinõud, keskmiselt kuus

- Vähem tollitariife, kuid suurem mõju:
- impordikvootidel,
- piiravatel tootestandarditel ja
- subsiidiumidel kodumaistele kaupadele ja teenustele

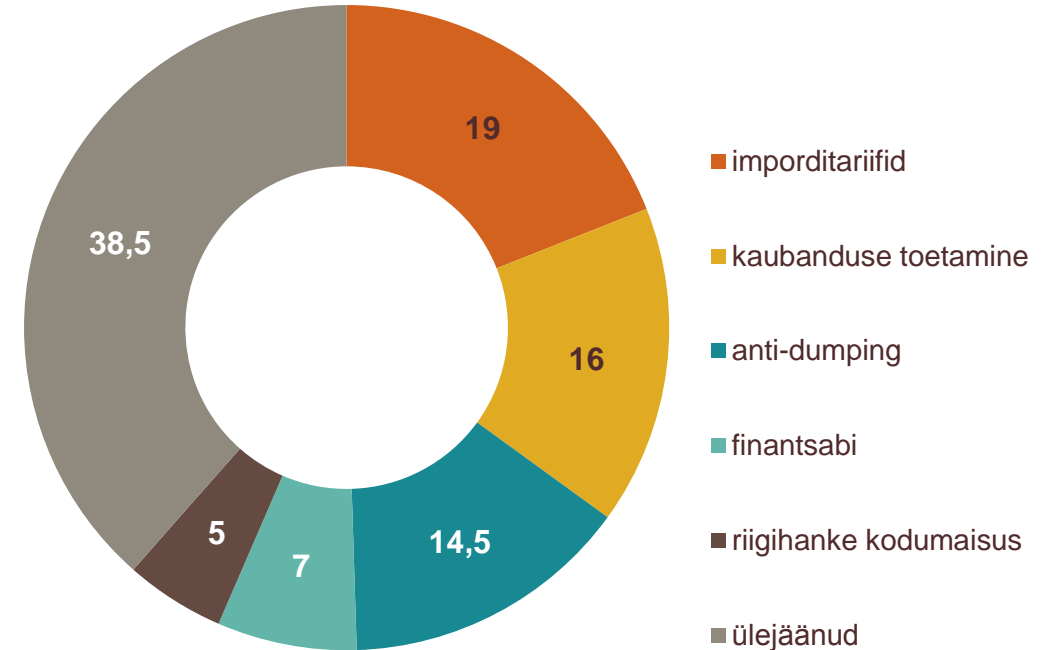
Riigi poolt kaubanduse mõjutamine on viimastel aastatel vähenenud

Proteksionistlikud ja liberaliseerivad abinõud maailmas

Allikas: Global Trade Alert

Peamised kaubandust piiravad instrumentid, osakaal %

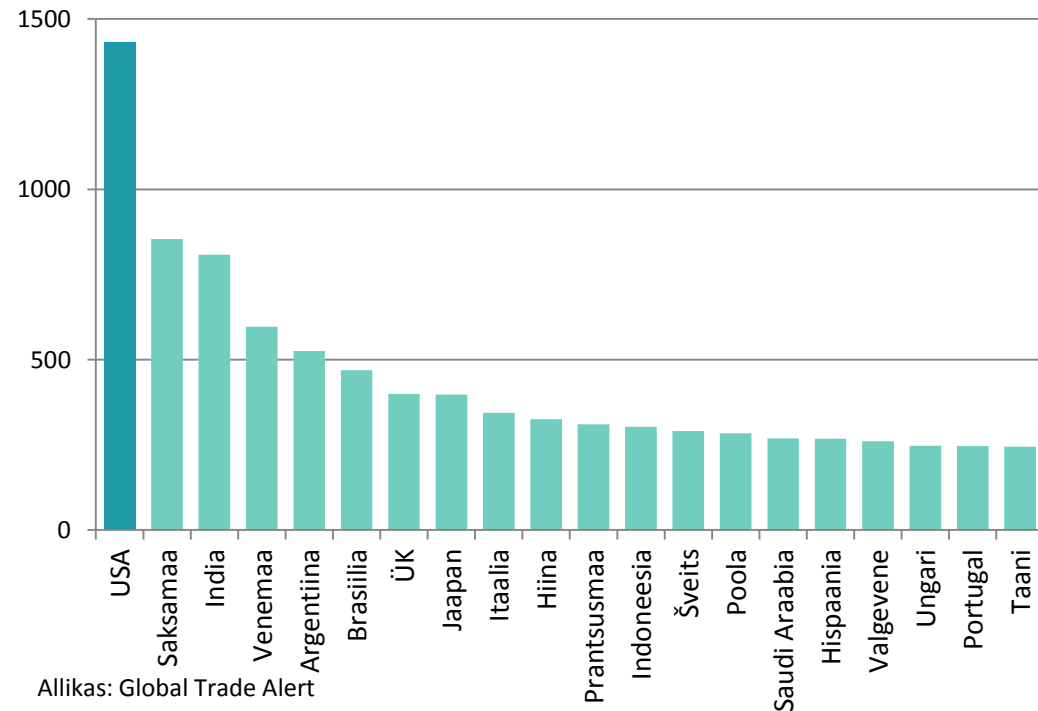

Allikas: Global Trade Alert

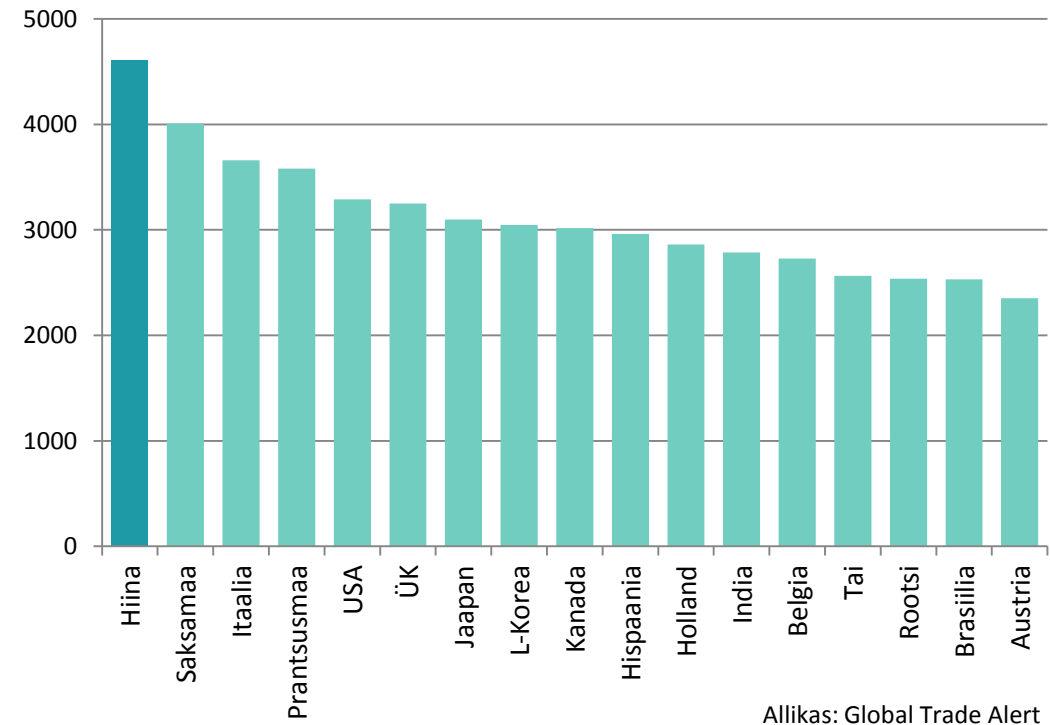
Kõige enam on proteksionistlikke abinõusid kehtestanud USA

Kõige enam kannatavad aga Hiina ja mitmed EL riigid

Riigi poolt kehtestatud kahjulikud kaubandust ja välisinvesteeringuid piiravad abinõud

Riiki mõjutavad kahjulikud kaubandust ja investeeringuid piiravad abinõud

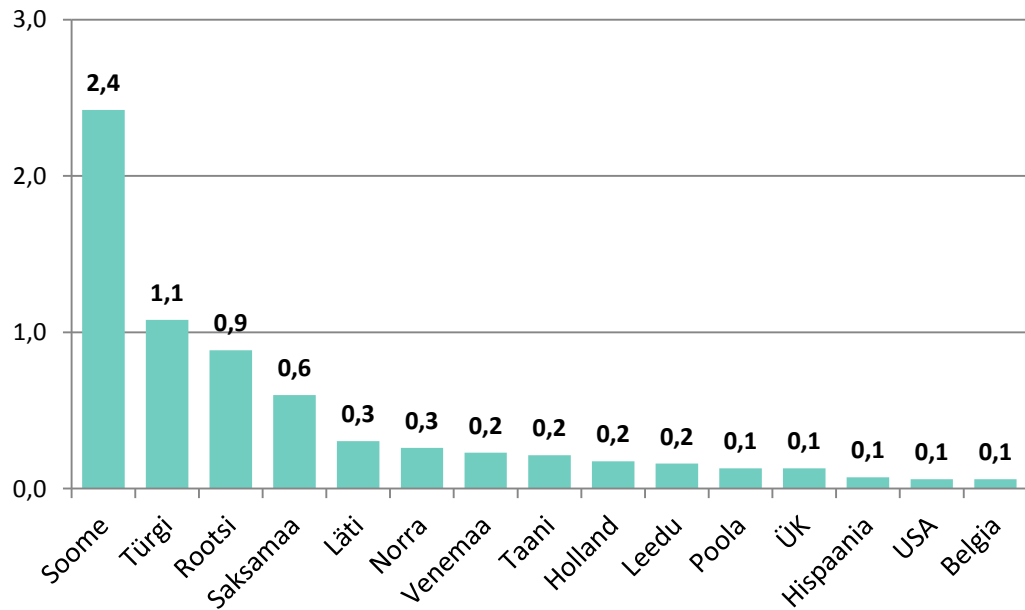

USA huvi on pigem rünnata Hiinat ja saada kaubandusläbirääkimistel endale paremaid tingimusi

- USA 60 mld USD väärtuses tollitariifid on suunatud Hiina üha suureneva mõju vastu maailmamajanduses
- *Made in China 2025* arendatavad tööstusvaldkonnad – Hiina püüdleb nendes globaalse liidri kohale. Praegu veel pikk arengutee minna.
  - IT tooted
  - Robootika
  - Elektrisõidukid, lennukid, laevad, kiirrongid
  - Biomeditsiinitooted

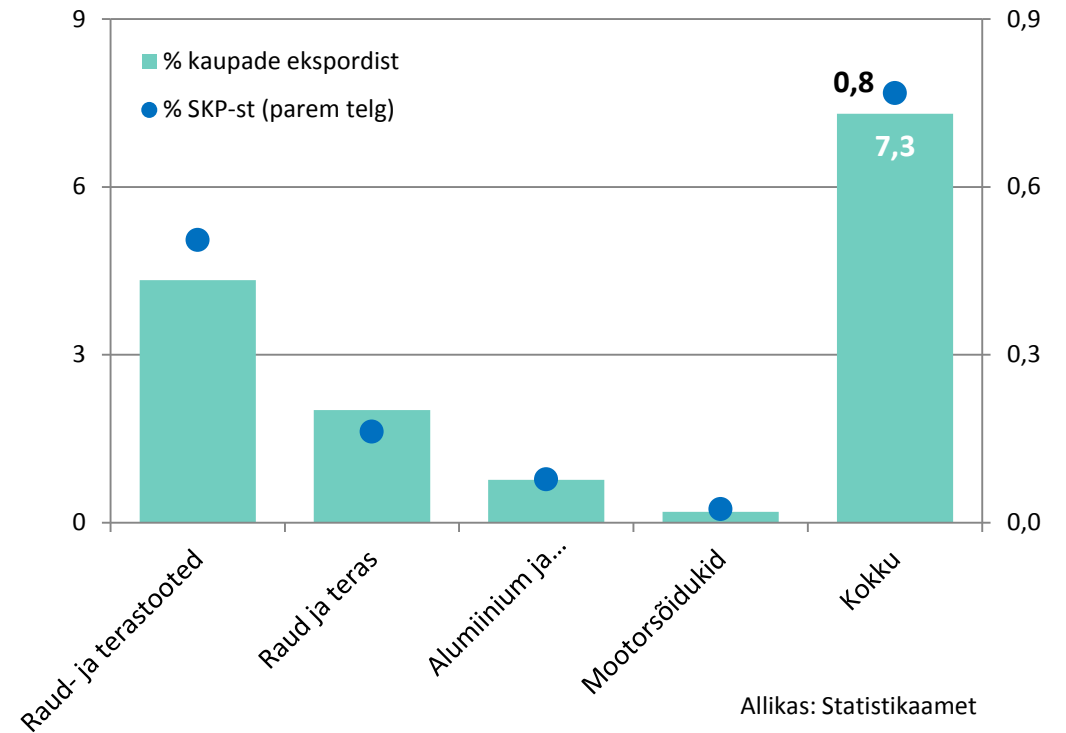
USA tollitariifide otsene mõju Eesti majandusele väike, kuid mõju läbi kaubanduspartnerite võib olla suur

Terase- ja alumiiniumitoodete osakaal Eesti kaupade koguekspordis, %

Allikas: Statistikaamet

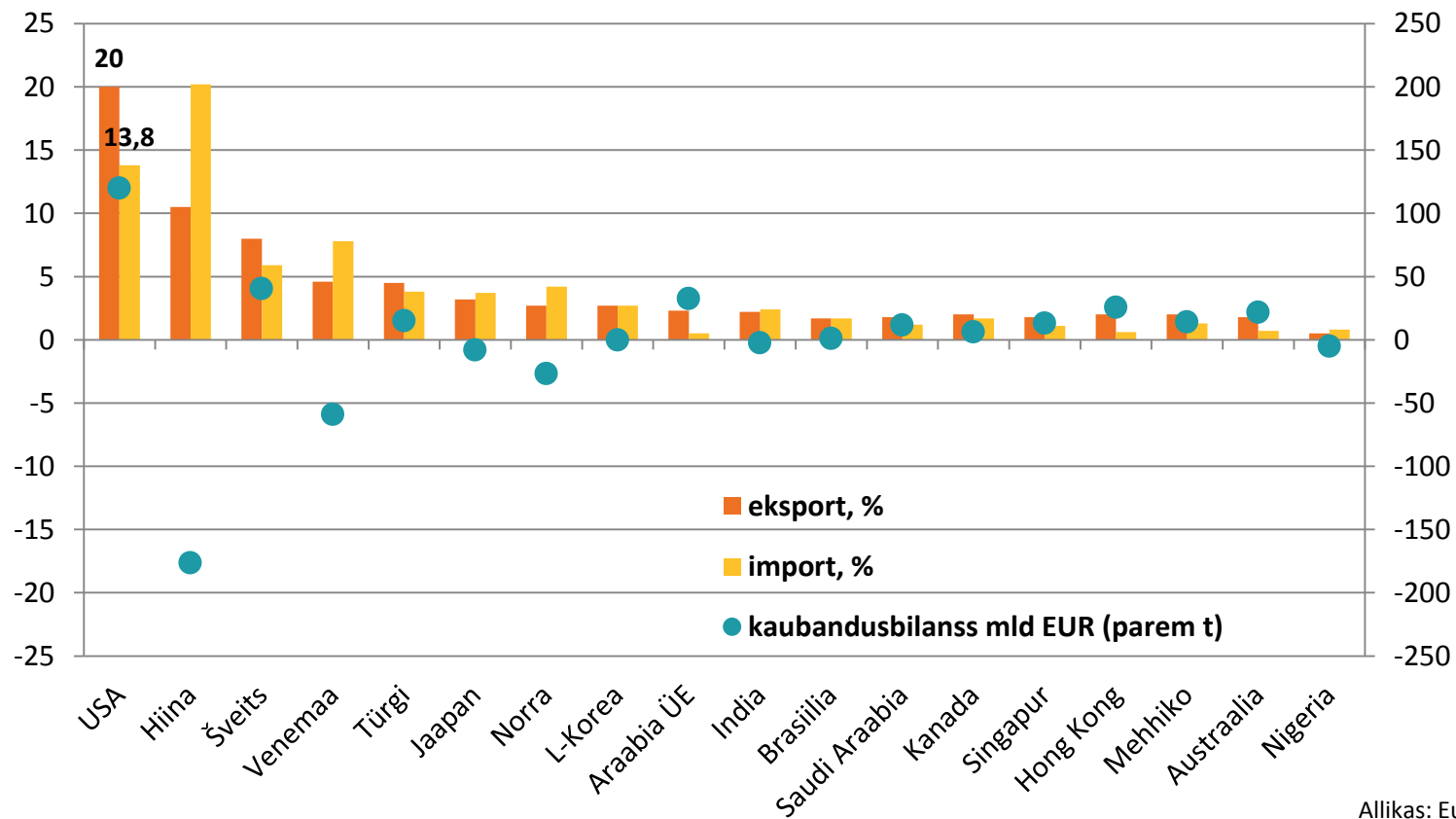
Osakaal kaupade ekspordist ja SKP-st, %

Allikas: Statistikaamet

Suurem proteksionism võib kahjustada meie kaubanduspartnerite eksporti ja majanduskasvu

EL peamised kaubanduspartnerid

Allikas: Eurostat

Lisa.

Eesti majandusprognoosi põhinäitajad

Eesti majandusprognoosi põhinäitajad

	2016	2017		2018P		2019P	
SKP reaalkasv, %	2,1	4,9	(4,4)	3,9	(3,9)	3,0	(3,0)
Eratarbimine	4,4	2,2	(2,3)	4,5	(4,5)	2,7	(2,7)
Valitsuse lõpptarbimine	1,9	0,8	(1,0)	2,0	(2,0)	2,0	(2,0)
Investeeringud	-1,2	13,1	(14,5)	6,0	(6,0)	4,5	(4,5)
Eksport	4,1	2,9	(2,8)	4,5	(4,5)	4,0	(4,0)
Import	5,3	3,5	(3,8)	5,0	(5,0)	4,0	(4,0)
THI kasv, %	0,1	3,4	(3,4)	3,0	(3,0)	2,5	(2,5)
Töötuse määr, %	6,8	5,8	(6,0)	6,2	(7,0)	6,3	(7,2)
Palgakasv, %	7,6	6,5	(6,8)	6,0	(6,0)	5,5	(5,5)
SKP jooksevhindades, mld eurot	21,1	23,0	(22,9)	24,8	(24,7)	26,4	(26,3)
SKP kasv jooksevhindades, %	3,7	9,0	(8,7)	7,8	(7,7)	6,5	(6,5)
Jooksevkonto tasakaal, % SKP-st	1,9	3,2	(2,8)	2,8	(2,4)	2,7	2,2
Valitsuse eelarvetasakaal, % SKP-st	-0,3	-0,3	(-0,3)	-0,3	(-0,3)	-0,3	(-0,3)
Valitsusevõlg, % SKP-st	9,4	9,0	(9,1)	8,6	(8,6)	8,5	(8,5)

1/ Sulgudes on jaanuar 2018 prognoos

Allikad: Statistikaamet, Eesti Pank, Swedbank Research

Täna tähelepanu eest!

Swedbank Eestis

swedbank_eestis

Swedbanki blogi Kukkur:

<https://kukkur.swedbank.ee/>

Uudised ja kommentaarid otse e-posti:

<http://www.swedbank-research.com/>